

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ МОТИВАЦІЇ УСПІХОМ: ОГЛЯД ПРАКТИК ТА ЗАСТОСУВАННЯ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто особливості використання інформаційних технологій мотивації успіхом у сучасному освітньому процесі. Показано, що поєднання цифрових інструментів із психолого-педагогічними підходами сприяє формуванню внутрішньої мотивації студентів. Особливу увагу приділено умовам ефективного застосування цієї технології.

Ключові слова: мотивація успіхом, мотивація студентів, цифрові технології, онлайн-освіта.

Abstract

Examined the use of success motivation information technologies in modern education. Demonstrated how the integration of digital tools with psychological and pedagogical approaches promotes students' intrinsic motivation. Special attention is given to the conditions required for effective implementation.

Keywords: success motivation, student motivation, digital technologies, online learning.

Вступ

У сучасних умовах цифровізації освіти особливої актуальності набуває впровадження інформаційних технологій, що не лише оптимізують освітній процес, а й стимулюють внутрішню мотивацію здобувачів освіти [1-5]. Одним з ефективних педагогічних підходів є технологія мотивації успіхом, яка ґрунтується на зацікавленості студента в досягненні результату, самореалізації та відчутті особистого прогресу. Такий підхід поєднує психолого-педагогічні принципи з цифровими інструментами, створюючи сприятливі умови для формування активної освітньої позиції здобувача вищої освіти та мотивує навчатись.

Результати дослідження

Педагогіка обґрунтовує ситуацію успіху як цілеспрямоване, організоване поєднання умов, за яких створюється можливість досягати значних результатів у діяльності особистості чи колективу в цілому [6]. Ситуація успіху у навчанні – це створена викладачем педагогічна проблема, вирішенням якої є позитивний результат, радісні переживання студента, що спонукає його до подальшої пізнавальної активності.

На відміну від зовнішньої мотивації, що базується на системі оцінювання або покарання, мотивація успіхом формує позитивне ставлення до навчання через відчуття прогресу, визнання досягнень і підтримку індивідуальних зусиль. У сучасному цифровому середовищі цей тип мотивації реалізується завдяки інтеграції інформаційних технологій, які дозволяють відстежувати результати, персоналізувати навчання та створювати умови для досягнення успіху.

Інформаційні технології, що сприяють мотивації успіхом, можна умовно поділити на декілька типів за функціональним призначенням. Перший з них – це гейміфіковані платформи, що використовують ігрові практики та механізми у неігровому контексті для підвищення зацікавленості при навчанні [7]. Такими механізмами можуть бути бали, рівні, досягнення, віртуальні нагороди. Інший тип технологій – персоналізація навчання, коли в навчальному процесі враховуються індивідуальні потреби, вподобання та цілі кожного учня [8]. Основними аспектами цієї технології є: адаптивне навчання, персоналізовані навчальні траєкторії та індивідуальний профіль учнів. І ще одним типом технологій

мотивації є аналітичні та моніторингові інструменти, які надають зворотний зв'язок і дозволяють студентам бачити власну динаміку, коригувати стратегію навчання, підвищуючи усвідомлення та контроль за результатами.

У сучасному освітньому просторі існує ціла низка цифрових платформ, які ефективно інтегрують технології мотивації успіхом. Відомими українськими платформами, на яких розміщені онлайн-курси та які використовують технологію мотивації успіхом, є: Prometheus, EdEra та Відкритий Університет Майдану. А найбільш популярними світовими платформами є: Duolingo, Coursera, edX, FutureLearn, Kadenze, Khan Academy, Udacity, Udemy, Codecademy. Розглянемо Duolingo та Coursera детальніше.

Duolingo – це платформа для вивчення мов, яка широко використовує гейміфікацію для підвищення мотивації користувачів. Бали, бейджі, рівні та щоденні завдання – ці всі елементи збільшують відчуття досягнень та сприяють формуванню звички до регулярного навчання [9]. За результатами дослідження, яке було проведено в 2021 році, визначили, що 80% користувачів подобається користуватись платформою через елементи гейміфікації.

Coursera – це платформа, яка пропонує різноманітні курси від провідних університетів та компаній світу. Для підтримки мотивації користувачів використовуються різні підходи: сертифікати про завершення курсів, персоналізовані рекомендації та гнучкий графік навчання. Згідно з опитуванням, проведеним в 2023 році, 77% користувачів Coursera зазначили, що навчання на платформі допомогло їм у кар'єрному зростанні [10].

Щоб мотивація успіхом дійсно працювала та була ефективною, необхідно дотримуватись ряду педагогічних та організаційних умов. В освітньому середовищі значну роль відіграє педагог [11]. Для того щоб мати змогу підтримати вмотивованого та вмотивувати невмотивованого студента, необхідно знати, що ж в першу чергу спонукає учня навчатись, які цілі він/вона ставлять перед собою, яким чином досягти їх чи як скерувати до певної мети. Педагог також має ефективно користуватись інформаційними технологіями, щоб впевнено відчувати себе в цифровому середовищі.

Важливими умовами для ефективності мотивації успіхом також є індивідуалізація навчального процесу та позитивна атмосфера в навчанні. Коли платформи чи інструменти дозволяють враховувати особисті темпи, інтереси та цілі студентів, це помітно підвищує їхню зацікавленість. Підтримка, співпраця, довіра між студентами та викладачем теж є важливими для формування мотивації до досягнення успіху.

Окремо потрібно згадати про необхідність регулярного зворотнього зв'язку. Йдеться не лише про оцінювання, а про постійне інформування студента про його успіхи та труднощі. Студент повинен розуміти, в чому він просунувся, а над чим ще потрібно попрацювати.

Цифрові платформи та сучасні технології здатні створювати атмосферу підтримки та мотивувати, якщо використовуються в правильному контексті. Елементи гри, такі як: рейтинги, значки, рівні, які вже були згадані, значно підвищують мотивацію до навчання. Правильно реалізована гейміфікація налаштовує на позитив та мотивує не опускати руки навіть тоді, коли щось не вдається. Отже, підсумовуючи результати дослідження, можна побачити, що елементи інформаційної технології мотивації успіхом вдало реалізовані в сучасних онлайн-платформах для навчання.

Висновки

Результати проведеного огляду інформаційних технологій мотивації успіхом та їх застосування в освітньому процесі довели їх ефективність. Розглянуто сучасні онлайн-платформи для навчання, які вдало реалізують різні аспекти мотивації успіхом. Було підкреслено, що для успішного застосування цієї технології важливо враховувати й педагогічні умови. Саме поєднання авторитету педагога, індивідуального підходу, позитивної атмосфери з постійним зворотнім зв'язком та реалізація цього за допомогою цифрових інструментів – ось достатні умови для результативного зростання студента.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузьменко, О., Кобилянський, О., & Дембіцька, С. (2022). Інноваційні засоби формування професійної культури майбутніх фахівців технічних спеціальностей. Педагогіка безпеки, 7(1-2), 01–07. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2022-7-1-001-007>.

2. М'ястковська, М., Кобилянська, І., & Кисюк, Д. (2021). Формування готовності майбутніх фахівців з професійної освіти до застосування сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності. Педагогіка безпеки, 6(1-2), 21–26. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2021-6-1-021-026>.
3. Dembitska, S., Kobylianska, I., Kobylianskyi, O., & Puhach, V. (2023). Psychological and didactic fundamentals of modern educational technologies of visualization. Педагогіка безпеки, 1, 36–43.
4. Dembitska, S., Kobylianskyi, O., Nahorniak, S., Puhach, V., Tatarchuk, V. (2025). Usage of Artificial Intelligence for the Individualization of Learning in the Institutions of Higher Education. In: Auer, M. E., Rüütmann, T. (eds) Futureproofing Engineering Education for Global Responsibility. ICL 2024. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 1260. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-85652-5_21.
5. Puhach, S., Dembitska, S., & Kobylianskyi, O. (2022). Improvement of professional training of technical specialists according to requirements of integration methodological approach. Науково-методичний журнал «Нова педагогічна думка», 3(111), 14–23.
6. Скорик Т. В., & Грицик Н. В. Технологія «Створення ситуації успіху» у становленні професійної успішності майбутнього вчителя. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7866/1/Технологія%20«Створення%20ситуації%20успіху»%20у%20становленні%20професійної%20успішності%20майбутнього%20вчителя.pdf>
7. Гавриліна В. В. Гейміфікація як засіб підвищення мотивації учнів до навчання. URL: <https://www.classtime.com/blog/heyifikatsiya-zasib-pidvyshchennya-motyvatsiyi>.
8. Любомир С. Як працює персоналізація в онлайн-навчанні! URL: <https://kwiga.com/ua/blog/yak-pracyuye-personalizaciya-v-onlajn-navchanni>.
9. Joris De Koninck. How Duolingo uses gamification to improve user retention (+ 5 winning tactics). URL: <https://strivecloud.io/blog/gamification-examples-boost-user-retention-duolingo>.
10. Learner Outcomes Report. Coursera. (2023). URL: <https://about.coursera.org/press/wp-content/uploads/2023/05/Learner-Outcomes-Report-2023.pdf>.
11. Озьмінська І. (2022). Вплив інноваційних технологій на мотивацію та результативність вивчення іноземної мови. Актуальні питання гуманітарних наук, 51. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-97>.

Наюк Андрій Олексійович – аспірант кафедри системного аналізу та інформаційних технологій, факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, anaiuk.stu@gmail.com

Науковий керівник: **Євгеній Миколайович Крижановський** – канд. техн. наук, доцент кафедри системного аналізу та інформаційних технологій, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kruzhan@gmail.com

Кобилянська Ірина Миколаївна – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: irishakobilanska@gmail.com

Andrii O. Naiuk – Postgraduate student of the System Analysis and Information Technologies, Faculty of Intelligent Information Technologies and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, anaiuk.stu@gmail.com

Supervisor: **Evgeniy M. Kryzhanovsky** – candidate of technical sciences, associate professor of the Department of System Analysis and Information Technologies, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: kruzhan@gmail.com

Iryna M. Kobylyanska – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Life Safety and Pedagogy safety, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: irishakobilanska@gmail.com